משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר מועד

# ברטנורא על משנה חגיגה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# ברטנורא על משנה חגיגה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק א** ..... 4
משנה א ..... 4
משנה ב ..... 4
משנה ג ..... 5
משנה ד ..... 5
משנה ה ..... 6
משנה ו ..... 6
משנה ז ..... 6
משנה ח ..... 6
**פרק ב** ..... 6
משנה א ..... 6
משנה ב ..... 7
משנה ג ..... 7
משנה ד ..... 8
משנה ה ..... 8
משנה ו ..... 9
משנה ז ..... 9
**פרק ג** ..... 9
משנה א ..... 9
משנה ב ..... 10
משנה ג ..... 11
משנה ד ..... 11
משנה ה ..... 12
משנה ו ..... 13
משנה ז ..... 13
משנה ח ..... 13

# פרק א

## משנה א

**הַכֹּל חַיָּבִין בִּרְאִיָּה**. בְּמִצְוַת יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ, שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְרָאוֹת בָּעֲזָרָה בָּרֶגֶל. וְהַכֹּל לַאֲתוֹיֵי מִי שֶׁחָצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין. וְאֵין כֵּן הֲלָכָה, שֶׁמִּי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין פָּטוּר מִן הָרְאִיָּה מִפְּנֵי צַד עַבְדוּת שֶׁבּוֹ:

**חוּץ מֵחֵרֵשׁ**. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְדַבֵּר, וַאֲפִלּוּ חֵרֵשׁ בְּאָזְנוֹ אַחַת פָּטוּר, דִּכְתִיב (דברים לא) בְּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי ה', וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ. פָּרַט לְמִי שֶׁאֵין לוֹ שְׁמִיעָה גְּמוּרָה. וְהַשּׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר נַמִּי פָּטוּר, דִּכְתִיב וּלְמַעַן יִלְמְדוּ:

**שׁוֹטֶה וְקָטָן**. דְּלָאו בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ, שֶׁהֵן פְּטוּרִין מִכָּל הַמִּצְוֹת. וְקָטָן שֶׁיָּכוֹל לֶאֱחֹז בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת, אָבִיו חַיָּב לְהַעֲלוֹתוֹ כְּדֵי לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת, כְּדְאָמְרוּ בֵּית הִלֵּל לְקַמָּן בְּמַתְנִיתִין:

**וְטֻמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, נָשִׁים וַעֲבָדִים שֶׁאֵינָן מְשֻׁחְרָרִין**. כָּל הָנֵי אִמְּעִיטוּ מִזְּכוּרְךָ, פָּרַט לְטֻמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס וְנָשִׁים שֶׁאֵינָן בִּכְלָל זְכוּרְךָ, וְכָל מְצָוָה שֶׁאֵין נָשִׁים חַיָּבוֹת בָּהּ אֵין הָעֲבָדִים חַיָּבִין בָּהּ. וְעוֹד הֲרֵי הוּא אוֹמֵר בְּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת, וַעֲבָדִים לָאו בְּכְלָל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ:

**הַחִגֵּר וְהַחוֹלֶה וְהַזָּקֵן וְשֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו**. מִירוּשָׁלַיִם לָעֲזָרָה, כְּגוֹן שֶׁהוּא מְעֻנֶּג בְּיוֹתֵר. כָּל הָנֵי יָלְפִינַן לְהוּ מִדִּכְתִיב שָׁלֹשׁ רְגָלִים, יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לַעֲלוֹת בְּרַגְלֵיהֶם:

**וְהַסּוּמָא**. דִּכְתִיב בְּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת, כְּשֵׁם שֶׁהֵם בָּאִים לְהֵרָאוֹת כָּךְ הֵם בָּאִין לְרְאוֹת הַר קָדְשׁוֹ וּבֵית שְׁכִינָתוֹ, לַאֲפוֹקֵי סוּמָא וַאֲפִלּוּ בְּעֵינוֹ אַחַת, שֶׁהֲרֵי אֵין רְאִיָּתוֹ שְׁלֵמָה:

**שָׁלֹשׁ רְגָלִים**. הֲרָאוּי לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו חִיְּבוֹ הַכָּתוּב, וְכֵיוָן דְּגָדוֹל פָּטוּר מִן הַתּוֹרָה, קָטָן נַמִּי לָאו בַּר חִנּוּךְ הוּא:

## משנה ב

**הָרְאִיָּה שְׁתֵּי כֶסֶף**. גָּדוֹל הַבָּא לֵרָאוֹת צָרִיךְ לְהָבִיא עוֹלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג) לֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם, וְאֵינָהּ פְּחוּתָה מִשְּׁתֵּי מָעוֹת כֶּסֶף, שֶׁהֵם מִשְׁקָל שִׁשִּׁים וּשְׁתַּיִם גַּרְעִינֵי שְׂעֹרָה מִן הַכֶּסֶף הַצָּרוּף:

**וַחֲגִיגָה**. שֶׁלְּמֵי חֲגִיגָה, שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה (שמות יב) וְחַגֹּתֶם אוֹתוֹ חַג לַה', כְּלוֹמַר הָבִיאוּ שַׁלְמֵי חֲגִיגָה, אֵין פְּחוּתִים מִמָּעָה כֶּסֶף. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לְרְאִיָּה וְלַחֲגִיגָה שִׁעוּר, דִּכְתִיב (דברים ט"ז) אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ, חֲכָמִים נָתְנוּ בָּהֶם שִׁעוּר לְמַטָּה, שֶׁלֹּא יָבִיא פָּחוֹת מִכָּאן:

**הָרְאִיָּה מָעָה כֶסֶף וַחֲגִיגָה שְׁתֵּי כֶסֶף**. דִּשְׁלָמִים יֵשׁ בָּהֶם לְגַבּוֹהַּ וְלַכֹּהֲנִים וְלַבְּעָלִים, לְפִיכָךְ הֵן מְרֻבִּין מִן הָעוֹלוֹת שֶׁאֵין בָּהֵן אֶלָּא לְגַבּוֹהַּ. וְחוּץ מֵעוֹלַת רְאִיָּה וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה הָאֲמוּרִים

בְּמַתְנִיתִין עוֹד הָיוּ צְרִיכִים לְהָבִיא מִין אַחֵר שֶׁל שְׁלָמִים, וְהֵן נִקְרָאִים שַׁלְמֵי שִׂמְחָה, דִּכְתִיב (שם כז) וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם וְשָׂמַחְתָּ. וְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה הַלָּלוּ לֹא הֻזְכְּרוּ כָּאן, וְלֹא נָתְנוּ חֲכָמִים בָּהֶם שִׁעוּר. וְנָשִׁים חַיָּבוֹת בָּהֶן כַּאֲנָשִׁים, דְּעַל הַשִּׂמְחָה נִצְטַוּוּ נָשִׁים, דִּכְתִיב (שם יד) וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ:

## משנה ג

**עוֹלוֹת בַּמּוֹעֵד בָּאוֹת מִן הַחֻלִּין**. מַתְנִיתִין חִסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, עוֹלוֹת נְדָרִים וּנְדָבוֹת בַּמּוֹעֵד בָּאוֹת, בְּיוֹם טוֹב אֵינָן בָּאוֹת, וְעוֹלַת רְאִיָּה בָּאָה אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב, אַף עַל גַּב דְּיֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה, עִקַּר מְצִוָתָהּ בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, וּכְשֶׁהִיא בָּאָה אֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִן הַחֻלִּין. וְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה בָּאִים מִן הַמַּעֲשֵׂר, כְּלוֹמַר שֶׁיְּכוֹלִין לְהָבִיא שַׁלְמֵי שִׂמְחָה מִמָּעוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, דְּשַׁלְמֵי שִׂמְחָה אֵינָן חוֹבָה בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בָּשָׂר, וַהֲרֵי יֵשׁ לוֹ מְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לְהוֹצִיא בִּירוּשָׁלַיִם, הִלְכָּךְ יִקְנֶה בָּהֶם שְׁלָמִים וְיֹאכַל. אֲבָל חֲגִיגַת יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן הוּא דְּבָר שֶׁבְּחוֹבָה אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ בָּשָׂר הַרְבֵּה, וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם חוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין וְלֹא מִן הַמַּעֲשֵׂר:

**בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח**. הוּא הַדִּין לְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל שְׁאָר רְגָלִים. וּלְהָכִי נָקַט פֶּסַח, לְפִי שֶׁיֵּשׁ עֶרֶב פֶּסַח חֲגִיגָה אַחֶרֶת, כְּשֶׁהָיְתָה חֲבוּרַת הַפֶּסַח מְרֻבָּה הָיוּ מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה כְּדֵי שֶׁיִּהֵא הַפֶּסַח נֶאֱכָל עַל הַשֹּׂבַע, וְאַשְׁמְעִינַן מַתְנִיתִין דַּחֲגִיגַת יוֹם טוֹב עַצְמוֹ הוּא דְּאֵינוֹ בָּאָה אֶלָּא מִן הַחֻלִּין, אֲבָל חֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר בָּאָה מִן הַמַּעֲשֵׂר:

**וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִן הַמַּעֲשֵׂר**. בַּגְּמָרָא פָּרֵיךְ אַמַּאי, דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה הִיא וְכָל דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין. וּמְשַׁנֵּי בְּטוֹפֵל, שֶׁמְּחַבֵּר מַעֲשֵׂר עִם חֻלִּין וּמֵבִיא, אִם יֵשׁ לוֹ אוֹכְלִין הַרְבֵּה וְאֵין לוֹ סְפֵק בִּבְהֵמָה אַחַת, מֵבִיא בְּהֵמָה אַחַת לַחֲגִיגָה מִן הַחֻלִּין וְהַשְּׁאָר מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְאַף עַל פִּי שֶׁכָּל הַבָּאוֹת בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֵׁם חֲגִיגָה עֲלֵיהֶן, מִכָּל מָקוֹם סָבְרֵי בֵּית הִלֵּל דְּמֻתָּר לְהָבִיא הַשְּׁאָר מִן הַמַּעֲשֵׂר, הוֹאִיל וּכְבָר יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּרִאשׁוֹנָה מִן הַחֻלִּין:

## משנה ד

**יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבָתָן**. שֶׁל שַׁלְמֵי שִׂמְחָה:

**בִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה**. דִּכְתִיב (שם טז) וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ, לְרַבּוֹת כָּל מִינֵי שִׂמְחוֹת, דִּקְרָא לֹא בָּעֵי אֶלָּא שִׂמְחָה, וְאָמַר מַר אֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּבָשָׂר, וְהַאי בָּשָׂר הוּא:

**אֲבָל לֹא בְּעוֹפוֹת וְלֹא בִּמְנָחוֹת**. דִּכְתִיב וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ, אָמְרָה תּוֹרָה עֲשֵׂה שִׂמְחָה מִמִּי שֶׁחֲגִיגָה בָּאָה מֵהֶן, יָצְאוּ עוֹפוֹת וּמְנָחוֹת שֶׁאֵין חֲגִיגָה בָּאָה מֵהֶן:

### משנה ה

**אוֹכְלִין מְרֻבִּין**. בְּנֵי בַּיִת מְרֻבִּין:

**מֵבִיא שְׁלָמִים מְרֻבִּין**. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה רַבִּים לְפִי הָאוֹכְלִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ:

### משנה ו

**מִי שֶׁלֹּא הֵבִיא שַׁלְמֵי חֲגִיגָתוֹ וְעוֹלַת רְאִיָּתוֹ**:

**וְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן**. שְׁמִינִי עֲצֶרֶת. וְאַף עַל גַּב דְּרֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא, הֲוֵי תַּשְׁלוּמִין דְּרִאשׁוֹן. וְחַג הַשָּׁבוּעוֹת נַמִּי אַף עַל גַּב דְּלֹא הֲוֵי אֶלָּא יוֹם אֶחָד, יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה, מִדְּאַקְשִׁינְהוּ קְרָא לַהֲדָדֵי, בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבוּעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת, מַה חַג הַמַּצּוֹת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה, אַף חַג הַשָּׁבוּעוֹת יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה:

### משנה ז

**וְהוֹלִיד מִמָּנָּה מַמְזֵר**. שֶׁהֵבִיא פְּסוּלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְהֵן לוֹ לְזִכָּרוֹן, לְפִיכָךְ אֵין עֲוֹנוֹ נִמְחָק בְּתְשׁוּבָה:

**יָכוֹל הוּא שֶׁיַּחֲזִיר**. דְּמֵי גְּנֵבָתוֹ וּגְזֵלָתוֹ לַבְּעָלִים וְיִהְיֶה מְתֻקָּן מִן הַחֵטְא:

### משנה ח

**הֶתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בָּאֲוִיר**. מְעַט רֶמֶז יֵשׁ בַּמִּקְרָא שֶׁיּוּכַל הֶחָכָם לְהַתִּיר הַנֶּדֶר, וְאֵין לִסְמֹךְ עָלָיו, אֶלָּא כָּךְ מָסוֹר לַחֲכָמִים בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה:

**הִלְכוֹת שַׁבָּת וְהִלְכוֹת חֲגִיגָה וְהִלְכוֹת מְעִילָה**. יֵשׁ בָּהֶן הֲלָכוֹת שֶׁהֵן תְּלוּיוֹת בְּרֶמֶז, בְּמִקְרָא מֻעָט, כְּהַר הַתְּלוּי בְּשַׂעֲרוֹת הָרֹאשׁ:

**וְהָעֲבוֹדוֹת**. הִלְכוֹת עֲבוֹדַת הַקָּרְבָּנוֹת:

**הֵן הֵן גּוּפֵי תּוֹרָה**. בַּגְּמָרָא מְפֹרָשׁ דְּהֵן וְהֵן גּוּפֵי תּוֹרָה קָאָמַר. כְּלוֹמַר בֵּין אוֹתָן שֶׁאֵין לָהֶם עַל מַה שֶׁיִּסָּמְכוּ וּבֵין אוֹתָן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עַל מַה שֶׁיִּסָּמְכוּ, בֵּין אוֹתָן שֶׁהֵן כַּהֲרִרִים הַתְּלוּיִין בְּשַׂעֲרָה, אֵלּוּ וְאֵלּוּ גּוּפֵי תּוֹרָה:

## פרק ב

### משנה א

**אֵין דּוֹרְשִׁין בָּעֲרָיוֹת**. לִשְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם כְּאֶחָד אֵין דּוֹרְשִׁין לָהֶם סִתְרֵי עֲרָיוֹת. כְּגוֹן בְּתּוֹ מֵאֲנוּסָתוֹ דְּלֹא כְּתִיבָא בִּקְרָא בְּהֶדְיָא וְאַתְיָא מִדְּרָשָׁא. שֶׁמָּא בִּזְמַן שֶׁמְּדַבֵּר הָרַב עִם אֶחָד יִשְׁאוּ וְיִתְּנוּ הַשְּׁנַיִם בֵּינֵיהֶם, וְלֹא יִתְּנוּ לִבָּם לִשְׁמֹעַ מִפִּי הָרַב כְּשֶׁדָּרַשׁ בּוֹ אִסּוּר, וְיָבֹאוּ לְהָקֵל בַּעֲרָיוֹת עַל יְדֵי שֶׁנַּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מִתְאַוָּה לָהֶן וּמְחַמַּדְתָּן יוֹתֵר מִשְּׁאָר אִסּוּרִים שֶׁבַּתּוֹרָה:

**וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.** בְּמַעֲשֵׂה שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית אֲפִלּוּ לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, וְכָל שֶׁכֵּן לִשְׁלֹשָׁה אוֹ יוֹתֵר, דְּאָמַר קְרָא (דברים ד) כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים, יָחִיד שׁוֹאֵל וְאֵין שְׁנַיִם שׁוֹאֲלִים:

**וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה.** שֶׁרָאָה יְחֶזְקֵאל וְשֶׁרָאָה יְשַׁעְיָה. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ, מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, הַחָכְמָה הַטִּבְעִית. וּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, מְצִיאוּת הָאֵל וּתְאָרָיו וְהַמַּלְאָכִים וְהַנֶּפֶשׁ וְהַשֵּׂכֶל, וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה אַחַר הַמָּוֶת. וְאֵין נִרְאֶה לִי שֶׁיִּקָּרֵא כָּל זֶה מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, דְּאִם כֵּן חָכְמַת הַמֶּרְכָּבָה הָיָה לִיהּ לְמִתְנֵי, אֶלָּא מַעֲשֶׂה מֶרְכָּבָה הוּא שֶׁעַל יְדֵי הַזְכָּרַת שֵׁמוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה מִשְׁתַּמְּשִׁים בַּכֹּתֶל, וְצוֹפִין אֵיזֶהּ מִשְׁמְרוֹת הַמַּלְאָכִים בְּמַעֲמָדָן וְאֵיזֶהּ הֵיכָל לִפְנִים מֵהֵיכָל, כְּעֵין הַסּוֹכִין בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

**בְּיָחִיד אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ.** אֲפִלּוּ לְאָדָם אֶחָד אֵין דּוֹרְשִׁין בַּמֶּרְכָּבָה, אֶלָּא אִם כֵּן מַכִּיר בּוֹ הָרַב שֶׁהוּא חָכָם שֶׁאִם יִמְסֹר לוֹ רָאשֵׁי פְּרָקִים יִהְיֶה הוּא מֵבִין הַשְּׁאָר מִדַּעְתּוֹ:

**כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים.** הֲנֵי דְּמִפָּרֵשׁ וְאָזֵיל:

**רָאוּי לוֹ.** יָפֶה וְטוֹב הָיָה לוֹ אִם לֹא בָּא לְעוֹלָם:

**מַה לְּמַעְלָה.** מֵרָאשֵׁי הַחַיּוֹת:

**מַה לְּמַטָּה.** מִתַּחַת לָאָרֶץ:

**מַה לְּפָנִים.** חוּץ לְמִחִצַּת הָרָקִיעַ בַּמִּזְרָח:

**וּמַה לְּאָחוֹר.** לְמַעֲרָב. פֵּרוּשׁ אַחֵר, מַה לְּפָנִים קֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, מַה לְּאָחוֹר בְּסוֹף הָעוֹלָם לְאַחֲרִית הַיָּמִים:

**וְכֹל שֶׁלֹּא חָס עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ.** שֶׁעוֹבֵר עֲבֵרָה בַּסֵּתֶר וְאוֹמֵר אֵין שְׁכִינָה מְצוּיָה כָּאן וּמִי רוֹאֵנִי וּמִי יוֹדְעֵנִי:

## משנה ב

**יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמֹךְ.** בְּיוֹם טוֹב. מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּבַעֲלֵי חַיִּים, שֶׁבְּכָל כֹּחוֹ הוּא סוֹמֵךְ. וְזוֹ הַמַּחֲלֹקֶת הָיְתָה בֵּין הַנְּשִׂיאִים וּבֵין אֲבוֹת בֵּית דִּין, דּוֹר אַחַר דּוֹר:

**יָצָא מְנַחֵם.** לַעֲבוֹדַת הַמֶּלֶךְ, וּפָרַשׁ מִלִּהְיוֹת חֲבֵרוֹ שֶׁל הִלֵּל. לְפִיכָךְ לֹא הוֹדַע מֵעִנְיָנוֹ אִם נָחְלַק עִם הִלֵּל בְּזֶה אִם לָאו, וְנִכְנַס שַׁמַּאי בִּמְקוֹמוֹ לִהְיוֹת אַב בֵּית דִּין תַּחְתָּיו, וְנֶחְלַק עַל הִלֵּל:

**הָרִאשׁוֹנִים.** שֶׁהֶזְכִּרוּ רִאשׁוֹן בְּכָל זוּג הָיוּ נְשִׂיאִים:

## משנה ג

**מְבִיאִים שְׁלָמִים.** שַׁלְמֵי חֲגִיגָה, לְפִי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם צֹרֶךְ אֲכִילָה לְהֶדְיוֹט:

**וְאֵין סוֹמְכִין עֲלֵיהֶם**. אֶלָּא סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶן מִבְּעוֹד יוֹם. דְּלֹא בָּעִינַן וְסָמַךְ וְשָׁחַט תֵּכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה:

**אֲבָל לֹא עוֹלוֹת**. עוֹלַת יָחִיד, וְאַפִּלּוּ עוֹלַת רְאִיָּה, שֶׁהֲרֵי יָכֹל לְהַקְרִיבָהּ בִּשְׁאָר יְמוֹת הָרֶגֶל, דְּאָמַר קְרָא (במדבר כט) עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְגָבוֹהַּ:

**וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מְבִיאִין שַׁלְמֵי חֲגִיגָה וְעוֹלוֹת רְאִיָּה**. דִּכְתִיב (דברים טז) עֲצֶרֶת לַה', כָּל דְּלַהּ'. אֲבָל נְדָרִים וּנְדָבוֹת, בֵּין עוֹלוֹת בֵּין שְׁלָמִים, דִּבְרֵי הַכֹּל אֵין קְרֵבִין בְּיוֹם טוֹב:

## משנה ד

**יוֹם טָבוֹחַ**. יוֹם שְׁחִיטַת עוֹלוֹת רְאִיָּה שֶׁל יוֹם טוֹב לְאַחַר הַשַּׁבָּת, שֶׁאֵין קְרֵבִים לֹא בְּיוֹם טוֹב וְלֹא בְּשַׁבָּת, וַעֲצֶרֶת יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה כְּפֶסַח וְסֻכּוֹת:

**וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין לָהּ יוֹם טָבוֹחַ**. אֵינָהּ צְרִיכָה יוֹם טָבוֹחַ, שֶׁמֻּתָּר לְהַקְרִיבָן בְּיוֹם טוֹב. וּבֵית הִלֵּל לְטַעֲמַיְיהוּ דְּאָמְרֵי מְבִיאִין שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת בְּיוֹם טוֹב. וְאַשְׁמְעִינַן תַּנָּא דַּאֲפִלּוּ הֵיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר לְמֵעָבַד לְמָחָר, כְּגוֹן דְּחָל עֲצֶרֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אֲפִלּוּ בְּהָא אָמְרֵי בֵּית שַׁמַּאי דְּאֵין עוֹלַת רְאִיָּה קְרֵיבָה בְּיוֹם טוֹב וְדָחוּ לָהּ עַד לְאַחַר הַשַּׁבָּת:

**אֵין כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו**. בְּכֵלִים נָאִים שֶׁלּוֹ, בְּיוֹם טְבוֹחַ שֶׁל עֲצֶרֶת שֶׁאַחַר הַשַּׁבָּת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְנָאֶה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שֶׁיְּבִינוּ הַכֹּל שֶׁאֵין הַיּוֹם יוֹם טוֹב:

**שֶׁלֹּא לְקַיֵּם דִּבְרֵי הָאוֹמְרִים עֲצֶרֶת אַחַר שַׁבָּת**. שֶׁהָיוּ הַצְּדוּקִים אוֹמְרִים לְעוֹלָם עֲצֶרֶת אַחַר שַׁבָּת, דִּכְתִיב (ויקרא כג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת, וְהֵן אוֹמְרִים מִמָּחֳרַת שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית וְאִם כֵּן לְעוֹלָם חָל עֲצֶרֶת בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת:

## משנה ה

**נוֹטְלִין לַיָּדַיִם לְחֻלִּין וּלְמַעֲשֵׂר וְלִתְרוּמָה**. חֻלִּין וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּתְרוּמָה דַּי לָהֶם נְטִילָה בִּכְלִי שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא רְבִיעִית מַיִם:

**וּלְקַדֵּשׁ מַטְבִּילִין**. פֵּרוּשׁ לֶאֱכוֹל שְׁלָמִים וְחַטָּאת וְאָשָׁם יֵשׁ מַעֲלָה יְתֵרָה, שֶׁצְּרִיךְ לְהַטְבִּיל אֶת הַיָּדַיִם בְּאַרְבָּעִים סְאָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם אֶלָּא סְתָם יָדַיִם, שֶׁלֹּא נָגְעוּ בְּטֻמְאָה הַמְטַמְּאָה אֶת כָּל הַגּוּף מִדְּאוֹרָיְתָא:

**וּלְחַטָּאת**. לְגַע בְּמֵי חַטָּאת, מַיִם הַמְקֻדָּשִׁים בְּאֵפֶר פָּרָה אֲדֻמָּה לְהַזּוֹת מֵהֶם עַל טְמֵאֵי מֵתִים, יֵשׁ מַעֲלָה יְתֵרָה, שֶׁאִם נִטְמְאוּ יָדָיו בְּאֶחָד מִן הַדְּבָרִים הַמְטַמְּאִים אֶת הַיָּדַיִם וְלֹא אֶת הַגּוּף, כְּגוֹן סֵפֶר וְאֻכְלִין טְמֵאִים וּמַשְׁקִין טְמֵאִים וְכָל טֻמְאוֹת שֶׁמְּדַבְּרֵי סוֹפְרִים, נִטְמָא גַּם הַגּוּף, וְכָל הַגּוּף צָרִיךְ טְבִילָה. וְכָל מַעֲלוֹת הַלָּלוּ שָׁוֶה גָּבוֹהַּ מִזֶּה, מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים הֵם. וְהַאי דְּנָקֵט לְהוּ הָכָא גַּבֵּי הִלְכוֹת חֲגִיגָה, לְפִי שֶׁיֵּשׁ בְּסוֹפָן הִלְכוֹת הָרֶגֶל, שֶׁעַמֵּי הָאָרֶץ חֲשׁוּבִים טְהוֹרִים בָּרֶגֶל, וְלֹא בְּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה. בְּסוֹף חֹמֶר בַּקֹּדֶשׁ:

### משנה ו

**הַטּוֹבֵל לְחֻלִּין וְהֶחְזַק לְחֻלִּין.** וְעוֹד זוֹ מַעֲלָה. הַטּוֹבֵל לֶאֱכֹל חֻלִּין וְנִתְכַּוֵּן לִטְבֹּל לִהְיוֹת מֻחְזָק טָהוֹר לְשֵׁם חֻלִּין:

**אָסוּר לְמַעֲשֵׂר.** אָסוּר לֶאֱכֹל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַנֶּאֱכָל בִּירוּשָׁלַיִם, עַד שֶׁיִּטְבֹּל לְשֵׁם מַעֲשֵׂר. וְכֵן כֻּלָּם:

**אָסוּר בְּחַטָּאת.** בְּמַיִם הַמְקֻדָּשִׁים בְּאֵפֶר פָּרָה:

**וְלֹא הֶחְזַק.** לֹא נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם טְבִילַת טָהֳרָה, אֶלָּא לְרָחִיצָה בְּעַלְמָא:

**כְּאִלּוּ לֹא טָבַל.** לְמַעֲשֵׂר, וְכָל שֶׁכֵּן לִתְרוּמָה וּלְקֹדֶשׁ. אֲבָל טְבִילָה הִיא לְחֻלִּין, דְּחֻלִּין לֹא בָּעוּ כַּוָּנָה:

### משנה ז

**מִדְרָס.** אַב הַטֻּמְאָה לְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים כְּמִדְרַס הַזָּב שֶׁמְּטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים, כְּדִכְתִיב (ויקרא טו) וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו:

**לַפְּרוּשִׁים.** לְאוֹכְלֵי חֻלִּיהֶם בְּטָהֳרַת חֻלִּין:

**בִּגְדֵי פְּרוּשִׁים מִדְרָס לְאוֹכְלֵי תְרוּמָה.** כָּאן חָסֵר מַעֲלָה אַחַת, וְהָכִי אִיבָּעֵי לֵיהּ לְמִתְנֵי, בִּגְדֵי פְּרוּשִׁים מִדְרָס לְאוֹכְלֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, בִּגְדֵי אוֹכְלֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִדְרָס לְאוֹכְלֵי תְּרוּמָה, דְּהַיְנוּ לְכֹהֲנִים בִּתְרוּמָתָן. וְכָל הָנֵי מַעֲלוֹת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים נִינְהוּ, שֶׁאָמְרוּ אֵין שְׁמִירַת טָהֳרָתָן שֶׁל אֵלּוּ חֲשׁוּבָה שְׁמִירָה אֶצֶל אֵלּוּ. וּמִתּוֹךְ שֶׁהֵן אֵצֶל אֵלּוּ כְּאִלּוּ לֹא שְׁמָרוּם, גָּזְרוּ בְּבִגְדֵיהֶם שֶׁמָּא יָשְׁבָה עֲלֵיהֶם אִשְׁתּוֹ נִדָּה, וַהֲרֵי הֵן מִדְרַס הַנִּדָּה:

**הָיָה אוֹכֵל עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ.** הָיָה אוֹכֵל חֻלִּין שֶׁלּוֹ בְּטָהֳרָה כְּאִלּוּ הָיָה קֹדֶשׁ, שֶׁהָיָה נִזְהָר בָּהֶן מִכָּל טֻמְאָה הַמְטַמֵּא אֶת הַקֹּדֶשׁ:

**וְהָיְתָה מִטְפַּחְתּוֹ מִדְרָס לַחַטָּאת.** אֲבָל לֹא לַקֹּדֶשׁ. דִּקְסָבַר הַאי תַּנָּא חֻלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ כְּקֹדֶשׁ דָּמוּ. וְאֵין כֵּן הֲלָכָה, דְּחֻלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ לָאו כְּקֹדֶשׁ דָּמוּ לְכָל הַדְּבָרִים, כִּדְאִיתָא בְּסוֹף מַסֶּכֶת נִדָּה:

## פרק ג

### משנה א

**חֹמֶר בַּקֹּדֶשׁ.** שֶׁמַּטְבִּילִין כְּלֵי בְתוֹךְ כְּלִי. כְּשֶׁשְּׁנֵיהֶם טְמֵאִים:

**אֲבָל לֹא לַקֹּדֶשׁ.** דְּאָמְרִינַן כְּבִדּוֹ שֶׁל כְּלִי הַפְּנִימִי הַמַּכְבִּיד עַל הַחִיצוֹן שֶׁהוּא מָנַח בְּתוֹכוֹ, חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה (צריך לומר בפני המים, וכן הוא ברש"י בגמרא) וְאֵין טְבִילָה עוֹלָה לֹא לְזֶה וְלֹא לְזֶה:

**אֲחוֹרַיִם וְתוֹךְ וּבֵית הַצְּבִיטָה לַתְּרוּמָה.** כְּלִי הָרָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתוֹכוֹ וּבַאֲחוֹרָיו וּבֵית צְבִיטָתוֹ, כָּל תַּשְׁמִישׁ וְתַשְׁמִישׁ שֶׁבּוֹ, חָשׁוּב כְּלִי בִּפְנֵי עַצְמוֹ לְעִנְיַן תְּרוּמָה, שֶׁאִם נִטְמָא זֶה לֹא נִטְמָא זֶה. וּבְטֻמְאוֹת דְּרַבָּנָן קָאָמַר, שֶׁאִם נִטְמְאוּ אֲחוֹרָיו בְּמַשְׁקִים טְמֵאִים לֹא נִטְמָא תּוֹכוֹ וְלֹא בֵּית צְבִיטָתוֹ, וְאִם נִטְמָא בֵּית צְבִיטָתוֹ לֹא נִטְמְאוּ אֲחוֹרָיו וְתוֹכוֹ. וּפֵרוּשׁ בֵּית הַצְּבִיטָה, בֵּית אֲחִיזָה, לְשׁוֹן וַיִּצְבָּט לָהּ קֶלִי (רות ב). וְאֵית דְּגָרְסֵי בֵּית הַצְּבִיעָה, לְשׁוֹן אֶצְבַּע, שֶׁעוֹשִׂין לַכְּלִי בֵּית אֲחִיזָה לְהַכְנִיס אֶצְבָּעוֹ בְּתוֹכוֹ כְּשֶׁהוּא שׁוֹתֶה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ הַכְּלִי:

**אֲבָל לֹא לַקֹּדֶשׁ.** שֶׁאִם נִטְמָא אֶחָד מֵהֶם בְּטֻמְאוֹת דְּרַבָּנָן, כֻּלּוֹ טָמֵא לַקֹּדֶשׁ:

**הַנּוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרָס.** מִנְעָל שֶׁל זָב:

**נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה.** אִם יִרְצֶה, בְּחֲבִית שֶׁל חֶרֶס, שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּאֲוִירָהּ:

**אֲבָל לֹא אֶת הַקֹּדֶשׁ.** מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה נוֹשֵׂא חֲבִית יַיִן שֶׁל נְסָכִים וְנִפְסְקָה לוֹ רְצוּעָה שֶׁל סַנְדָּל שֶׁהָיָה מִדְרָס הַזָּב, וּנְטָלָהּ בְּיָדוֹ, וּמִתּוֹךְ כָּךְ נָפְלָה לַאֲוִיר הֶחָבִית וְנִטְמָא הַקֹּדֶשׁ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ הַנּוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרָס לֹא יִשָּׂא אֶת הַקֹּדֶשׁ. וּלְפִי שֶׁמַּעֲשֶׂה שֶׁהָיָה בַּקֹּדֶשׁ הָיָה, לְפִיכָךְ לֹא גָּזְרוּ אֶלָּא בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא בַּתְּרוּמָה:

**לֹא כְמִדַּת הַקֹּדֶשׁ.** בַּחֲצִיצַת טְבִילוֹתֶיהָ, מִדַּת הַתְּרוּמָה:

**שֶׁבַּקֹּדֶשׁ.** אִם יֵשׁ בֶּגֶד טָמֵא וּבָא לְהַטְבִּילוֹ, אִם קָשׁוּר הוּא מַתִּיר אֶת קְשָׁרוֹ, מִשּׁוּם דְּדָמֵי לַחֲצִיצָה:

**וּמְנַגֵּב.** אִם לַח הוּא מְנַגְּבוֹ תְּחִלָּה, דְּשַׁמְנוּנִית שֶׁעָלָיו הֲוֵי כְּחוֹצֵץ:

**וּבַתְּרוּמָה.** אִם יִרְצֶה קוֹשְׁרוֹ וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּיל כְּשֶׁהוּא קָשׁוּר וְאֵין בְּכָךְ כְּלוּם:

## משנה ב

**כֵּלִים הַנִּגְמָרִים בְּטָהֳרָה.** שֶׁגְּמָרָן חָבֵר, וְנִזְהַר בָּהֶם מִשֶּׁבָּאוּ קָרוֹב לְגָמְרָן שֶׁהֵם רְאוּיִין לְקַבֵּל טֻמְאָה, אַף עַל פִּי כֵן צְרִיכִין טְבִילָה לַקֹּדֶשׁ, חִישִׁינַן שֶׁמָּא נִתֵּז רֹק מִפִּי עַם הָאָרֶץ עַל הַכְּלִי בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הֶחָבֵר אוֹחֵז בּוֹ. וְאַף עַל פִּי שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה עֲדַיִן לֹא נִגְמַר הַכְּלִי וְלֹא הָיָה מְקַבֵּל טֻמְאָה, שֶׁמָּא לְאַחַר שֶׁנִּגְמַר וְהָיָה רָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה עֲדַיִן הָיָה הָרֹק לַח וּמְטַמֵּא, דִּתְנַן בְּמַסֶּכֶת נִדָּה הַזָּב וְהָרֹק מְטַמְּאִין לַחִים:

**הַכְּלִי מְצָרֵף מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ.** הָיוּ חֲתִיכוֹת הַרְבֵּה שֶׁל אֲכָלִין בִּכְלִי אֶחָד וְנָגַע טְבוּל יוֹם שֶׁהוּא פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה בְּאַחַת מֵהֶן, הַכְּלִי מְצָרְפָן לִהְיוֹת כֻּלָּן חֲשׁוּבִים כַּחֲתִיכָה אַחַת וְנִפְסְלוּ כֻּלָּן, דִּכְתִיב (במדבר ז) כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב, הַכָּתוּב עָשָׂאוֹ לְכָל מַה שֶּׁבַּכַּף אַחַת:

**אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה.** אֶלָּא אוֹתָהּ חֲתִיכָה שֶׁנָּגַע בָּהּ הִיא פְּסוּלָה, וְהַשְּׁאָר טְהוֹרוֹת:

**הָרְבִיעִי בַּקֹּדֶשׁ פָּסוּל.** וְאֵינוֹ פּוֹסֵל:

**אִם נִטְמֵאת אַחַת מִיָּדָיו**. בְּטֻמְאוֹת דְּרַבָּנָן, כְּגוֹן בְּאֳכָלִין וּמַשְׁקִין טְמֵאִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן, שֶׁאֵין מְטַמְּאִין אֶלָּא יָדַיִם וְלֹא אֶת הַגּוּף:

**וּבְקָדָשׁ מַטְבִּיל אֶת שְׁתֵּיהֶן**. וְהוּא שֶׁתִּשָּׁאֵר לַחְלוּחִית בַּיָּד הַטְּמֵאָה בַּשָּׁעָה שֶׁנִּטְמְאָה. אֲבָל לֹא הָיָה לַחְלוּחִית בַּיָּד הַטְּמֵאָה, אֵין הַיָּד הָאַחֶרֶת טְמֵאָה עַד שֶׁתִּגַּע בָּהּ:

## משנה ג

**אוֹכְלִין אֳכָלִים נְגוּבִים בִּידַיִם מְסֹאָבוֹת בַּתְּרוּמָה**. הֵכִי קָאָמַר, אוֹכְלִין אֳכָלִים שֶׁל חֻלִּין נְגוּבִין בִּידַיִם מְסֹאָבוֹת עִם הַתְּרוּמָה, אֲבָל לֹא עִם הַקֹּדֶשׁ. מִי שֶׁתָּחַב לוֹ חֲבֵרוֹ אֳכָלִין שֶׁל קֹדֶשׁ בְּפִיו בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת, וְזֶה הָאוֹכֵל יָדָיו מְסֹאָבוֹת, אוֹ שֶׁתָּחַב הוּא עַצְמוֹ אֳכָלִין שֶׁל קֹדֶשׁ בְּפִיו עַל יְדֵי כּוּשׁ אוֹ כַּרְכַּר, וּבְקֹשׁ לֶאֱכֹל צְנוֹן אוֹ בָּצָל שֶׁל חֻלִּין עִמָּהֶן, שֶׁאֵין יָדַיִם מְסֹאָבוֹת הַשְּׁנִיּוֹת לַטֻּמְאָה מְטַמְּאוֹת אֶת הַחֻלִּין, אֲפִלּוּ הָכִי גָּזוּר רַבָּנָן שֶׁלֹּא יֹאכְלֵם עִם הַקֹּדֶשׁ, שֶׁמָּא יִגַּע בְּיָדָיו מְסֹאָבוֹת בָּאֳכָלִין שֶׁל קֹדֶשׁ שֶׁבְּפִיו. וּלְעִנְיַן תְּרוּמָה, אַף עַל פִּי שֶׁהַיָּדַיִם הַמְסֹאָבוֹת פּוֹסְלוֹת, לֹא עָשׂוּ מַעֲלָה זוֹ, אֶלָּא אָמְרִינַן זָהִיר וְלֹא נָגַע. וּלְהָכִי נָקַט נְגוּבִים, שֶׁאִלּוּ הָיָה עַכְשָׁיו מַשְׁקִין עֲלֵיהֶם, הָיוּ הַמַּשְׁקִין נַעֲשִׂים רִאשׁוֹנִים מֵחֲמַת הַיָּדַיִם וְעוֹשִׂין אֶת הַחֻלִּין שְׁנִיִּים, וּכְשֶׁנּוֹגְעִין בַּתְּרוּמָה שֶׁבְּפִיו פּוֹסְלִים אוֹתָהּ:

**הָאוֹנֵן**. שֶׁלֹּא נִטְמָא בְּמֵתוֹ:

**וּמְחַסֵּר כִּפּוּרִים**. שֶׁטָּבַל וְהֶעֱרִיב שִׁמְשׁוֹ וְלֹא הֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו:

**צְרִיכִין טְבִילָה**. לְאַחַר שֶׁיָּבִיא קָרְבָּנוֹ, אִם רָצָה לֶאֱכֹל קֹדֶשׁ, כְּיָון דְּעַד הָאִידָּנָא הָיוּ אֲסוּרִים בְּקֹדֶשׁ אַצְרְכִינְהוּ רַבָּנַן טְבִילָה. וּמְחַסֵּר כִּפּוּרִים פּוֹסֵל אֶת הַקֹּדֶשׁ בִּנְגִיעָה. וְהָאוֹנֵן אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לֶאֱכֹל אֵינוֹ פּוֹסֵל בִּנְגִיעָה:

**אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה**. דִּמְחַסֵּר כִּפּוּרִים וְאוֹנֵן מֻתָּרִים בַּתְּרוּמָה. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹנֵן אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, מֻתָּר הוּא בַּתְּרוּמָה, דִּמְרַבִּינַן לֵיהּ מִוָּכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ (ויקרא כב), זָרוּת אָמְרָתִי לְךָ וְלֹא אֲנִינוּת:

## משנה ד

**שַׁבִּיהוּדָה נָאֲמָנִים וְכוּ'**. לְהָכִי נָקַט בִּיהוּדָה, לְפִי שֶׁרְצוּעָה שֶׁל אֶרֶץ כּוּתִיִּים הָיְתָה מַפְסֶקֶת בֵּין גָּלִיל לִיהוּדָה, וְיִרוּשָׁלַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה הָיְתָה, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהָבִיא קֹדֶשׁ מֵאֶרֶץ הַגָּלִיל לִיהוּדָה לְפִי שֶׁגָּזְרוּ טֻמְאָה עַל אֶרֶץ הָעַמִּים, וַאֲפִלּוּ שֶׁל חֲבֵרִים שֶׁבַּגָּלִיל לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַהֲבִיאוֹ לִנְסָכִים:

**נָאֲמָנִין עַל טָהֳרַת יַיִן וְשֶׁמֶן כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה**. עִם הָאָרֶץ שֶׁאָמַר יַיִן זֶה טָהוֹר וְהוּא לִנְסָכִים, שֶׁמֶן זֶה טָהוֹר וְהוּא לִמְנָחוֹת, נֶאֱמָן לְעוֹלָם, דְּמִשּׁוּם חֲמָרָא דְּקֹדֶשׁ מִזְדַּהֵר וְלֹא מְשַׁקֵּר. אֲבָל

אִם אָמַר יַיִן וְשֶׁמֶן אֵלּוּ טְהוֹרִים וְהֵן לִתְרוּמָה, אֵינוֹ נֶאֱמָן, שֶׁאֵין אִסּוּר טֻמְאַת תְּרוּמָה חָמוּר בְּעֵינֵי עַמֵּי הָאָרֶץ וְחָיְשִׁינַן דִּלְמָא מְשַׁקְּרֵי בָּהּ:

**וּבִשְׁעַת הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים**. בְּעֵת הַבָּצִיר וּבְעֵת שֶׁעוֹצְרִים הַזֵּיתִים בַּבַּד, נֶאֱמָנִין אַף עַל הַתְּרוּמָה, לְפִי שֶׁכָּל בְּנֵי אָדָם מְטַהֲרִים אֶת כְּלֵיהֶם בְּעֵת עֲשִׂיַּת הַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן כְּדֵי לְהַפְרִישׁ הַתְּרוּמָה בְּטָהֳרָה:

**עָבְרוּ הַגִּתּוֹת וְכוּ'**. לְאַחַר שֶׁעָבַר זְמַן הַבָּצִיר אוֹ זְמַן עֲצִירַת הַזֵּיתִים בְּבֵית הַבַּד, וְהֵבִיא עַם הָאָרֶץ חָבִית שֶׁל יַיִן אוֹ שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה לְכֹהֵן חָבֵר וְאוֹמֵר שֶׁהִיא טְהוֹרָה: **לֹא יִקַּבְּלֶנָּה מִמֶּנּוּ**. בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה, דִּלְאַחַר הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים אֵינוֹ נֶאֱמָן:

**אֲבָל מַנִּיחַ לַגַּת הַבָּאָה**. עַם הָאָרֶץ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלְּאַחַר הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים אֵינוֹ נֶאֱמָן, מַנִּיחַ חָבִית זוֹ לַגַּת הַבָּאָה וְאָז נוֹתְנָהּ לַכֹּהֵן, דִּבְאוֹתָהּ שָׁעָה הוּא נֶאֱמָן עָלֶיהָ:

**רַבִּיעִית**. הַלּוֹג יַיִן לִנְסָכִים, נֶאֱמָן עַל כָּל הֶחָבִית, דְּמִגּוֹ דִּמְהֵימָן אַקֻּדָּשׁ מְהֵימָן נַמִּי אַתְּרוּמָה:

**כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן הַמְדַמָּעוֹת**. הַמְטַהֵר אֶת טִבְלוֹ לִנְסָכִים, וְהִשְׁתִּא אֵיכָא חֻלִּין וּתְרוּמָה וְקֻדָּשׁ מְעֹרָבִין וּמְדַמָּעִין זֶה בָּזֶה, וּבָא לוֹמַר גַּם עַל הַכַּדִּים שֶׁהֵן טְהוֹרִים, אַף עַל גַּב דְּעַם הָאָרֶץ אֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַכַּדִּים אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַגִּתּוֹת, הָאִידְנָא מְהֵמְנִינַן לֵיהּ עַל הַכַּדִּים אֲפִלּוּ קֹדֶם שְׁעַת הַגִּתּוֹת שִׁבְעִים יוֹם, דְּמִגּוֹ דִּמְהֵימָן אַקֻּדָּשׁ מְהֵימָן נַמִּי אַתְּרוּמָה וְאַכַּדִּים, דִּגְנַאי הוּא לַקֻּדָּשׁ שֶׁיִּהְיוּ הַכַּדִּים שֶׁעֵירוּהוּ מֵהֶם בְּחֶזְקַת טֻמְאָה וְהוּא קָרֵב. וְשִׁבְעִים יוֹם דְּנָקַט, מִשּׁוּם דְּאוֹרְחָא דְּעָלְמָא הוּא לְהַזְמִין אֶת הַכֵּלִים וּלְטַהֲרָם שִׁבְעִים יוֹם קֹדֶם הַגִּתּוֹת:

## משנה ה

**מִן הַמּוֹדִיעִית וְלִפְנִים**. מוֹדִיעִית כְּרַךְ רָחוֹק מִירוּשָׁלַיִם חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מִיל. מִמֶּנּוּ וְלִפְנִים, לְצַד יְרוּשָׁלַיִם, נֶאֱמָנִים קֻדָּרִים עַמֵּי הָאָרֶץ לְקַח מֵהֶן כְּלֵי חֶרֶס הַדַּקִּים, כְּגוֹן כּוֹסוֹת קְדֵרוֹת וְקִיתּוֹנוֹת. לְפִי שֶׁאֵי אֶפְשָׁר בְּלֹא הֶם. וּבִירוּשָׁלַיִם אֵין עוֹשִׂין כִּבְשׁוֹנוֹת, מִפְּנֵי הֶעָשָׁן, לֹא לְסִיד וְלֹא לְקֻדָּרוֹת, לְפִיכָךְ הֶאֱמִינוּם וְלֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם, שֶׁאֵין גּוֹזְרִים גְּזֵרָה עַל הַצִּבּוּר שֶׁאֵין יְכוֹלִין לַעֲמֹד בָּהּ:

**הוּא הַקַּדָּר**. מִי שֶׁהֵבִיאָן מִחוּץ לַמּוֹדִיעִית לוֹ בִּלְבַד הֶאֱמִינוּ, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְהַאֲמִינוֹ, אֲבָל אִם מְסָרָם לְיַד קַדָּר אַחֵר עִם הָאָרֶץ הַיּוֹשֵׁב בַּמּוֹדִיעִית אוֹ לִפְנִים, לֹא הֶאֱמִינוּהוּ:

**וְהֵן הַקְּדֵרוֹת**. עַל אוֹתָן קְדֵרוֹת שֶׁהֵבִיא הוּא נֶאֱמָן, וְאֵינוֹ נֶאֱמָן לְצָרֵף עִמָּהֶם קְדֵרוֹת שֶׁל קַדָּר אַחֵר שֶׁיּוֹשֵׁב בְּמוֹדִיעִית אוֹ לִפְנִים:

**וְהֵן הַלּוֹקְחִין**. חֲבֵרִים שֶׁרָאוּהוּ שֶׁהֵבִיאָם, נֶאֱמָן הַקַּדָּר אֶצְלָם, וְלֹא אֵצֶל לוֹקְחִים אֲחֵרִים:

**יָצָא**. מִן הַמּוֹדִיעִית לָשׁוּב לַאֲחוֹרָיו, אֵינוֹ נֶאֱמָן:

## משנה ו

**הַגַּבָּאִים**. יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן גַּבָּאִים לְמַלְכֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם לִגְבּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל מִסִּים וְאַרְנוֹנִיּוֹת, וְנִכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת לַעֲבֹט עֲבוֹטוֹ:

**וְכֵן הַגַּנָּבִים**. שֶׁגָּנְבוּ כְּלֵי חֶרֶס וְהֶחְזִירוּם:

**נֶאֱמָנִים לוֹמַר לֹא נָגַעְנוּ**. לְתוֹכוֹ. וְהוּא שֶׁהֶחְזִירוּם מֵחֲמַת תְּשׁוּבָה שֶׁעָשׂוּ מֵעַצְמָם, לֹא מֵחֲמַת יְרֹאָה:

**וּבִירוּשָׁלַיִם נֶאֱמָנִים עַל הַקֹּדֶשׁ**. נֶאֱמָנִים עַל כָּל כְּלֵי חֶרֶס, בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטַנִּים, לוֹמַר שֶׁהֵן טְהוֹרִין לַקֹּדֶשׁ, לְפִי שֶׁאֵין עוֹשִׂין כִּבְשׁוֹנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, לְפִיכָךְ הֶאֱמִינוּם וְלֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם:

**וּבְשָׁעַת הָרֶגֶל אַף עַל הַתְּרוּמָה**. דְּאָמַר קְרָא (שופטים כ) וַיֵּאָסֹף כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים, הַכָּתוּב קְרָאָם בִּשְׁעַת אֲסֵפָה כֻּלָּם חֲבֵרִים, וְרֶגֶל שְׁעַת אֲסֵפָה הִיא:

## משנה ז

**הַפּוֹתֵחַ אֶת חָבִיתוֹ**. חָבֵר שֶׁפָּתַח חָבִיתוֹ לִמְכֹּר יַיִן בִּירוּשָׁלַיִם בָּרֶגֶל, וּמִשְׁמְשׁוּ בּוֹ עַמֵּי הָאָרֶץ:

**לֹא יִגְמֹר**. לְאַחַר הָרֶגֶל. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁבִּשְׁעַת הָרֶגֶל הֵן טְהוֹרִין, לֹא שֶׁטָּהֲרָתָן טָהֳרָה עוֹלָמִית, אֶלָּא שֶׁבִּשְׁעַת הָרֶגֶל הַכֹּל חֲבֵרִים, אֲבָל לְאַחַר הָרֶגֶל טָמֵא מַגָּעָן לְמַפְרֵעַ, כִּדְאָמְרִינַן בְּמַתְנִיתִין לְאַחַר הָרֶגֶל מַטְבִּילִין כְּלֵי הָעֲזָרָה, מִפְּנֵי שֶׁנִּגְּעוּ בָּהֶן עַמֵּי הָאָרֶץ בָּרֶגֶל. וְרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר יִגְמֹר, סָבַר אִם אַתָּה אוֹמֵר לֹא יִגְמֹר אַף הוּא לֹא יַתְחִיל, וְאֵין מָזוֹן מָצוּי לְעוֹלֵי רְגָלִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

**מַעֲבִירִין עַל טָהֳרַת הָעֲזָרָה**. מַעֲבִירִין אֶת הַכֵּלִים מִמְּקוֹמָן לְהַטְבִּילָן וּלְטַהֵר אֶת הָעֲזָרָה מִטֻּמְאַת עַמֵּי הָאָרֶץ שֶׁנִּגְּעוּ בָּהֶן בָּרֶגֶל:

**מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת**. שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים צְרִיכִין לְהִתְעַסֵּק בְּצָרְכֵי שַׁבָּת אִישׁ בְּבֵיתוֹ:

**אַף לֹא בְיוֹם חֲמִישִׁי**. אַף אִם עָבַר הָרֶגֶל לְיוֹם חֲמִישִׁי, אֵין מַטְבִּילִין אוֹתָן עַד לְאַחַר הַשַּׁבָּת. לְפִי שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים פְּנוּיִין לְיוֹם מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב לְהַטְבִּילָן, שֶׁטְּרוּדִין לְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן שֶׁעַל הַתַּפּוּחַ בְּאֶמְצַע הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁקִּבְּצוּ שָׁם כָּל יְמוֹת הָרֶגֶל כָּל דֶּשֶׁן שֶׁל הַמַּעֲרָכָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

## משנה ח

**וְאוֹמְרִין לָהֶם**. לְעַמֵּי הָאָרֶץ בָּרֶגֶל: **הִזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא תִּגְּעוּ בַּשֻּׁלְחָן**. לְפִי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהַטְבִּילוֹ לְאַחַר הָרֶגֶל, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְסַלְּקוֹ מִמְּקוֹמוֹ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (שמות כח) לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד:

**טְעוּנִים טְבִילָה**. מִפְּנֵי טֻמְאַת הָרֶגֶל:

**חוּץ מִמִּזְבַּח הַזָּהָב וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת מִפְּנֵי שֶׁהֵן כַּקַּרְקַע**. מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת שֶׁהַתּוֹרָה קְרָאַתּוּ (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה. וּמִזְבַּח הַזָּהָב כְּתִיב (במדבר ג) הַמְּנוֹרָה וְהַמִּזְבְּחוֹת, אִיתַּקֵּשׁ מִזְבְּחוֹת זֶה לְזֶה. וְשֻׁלְחָן הָא אָמְרַן דְּלֹא נָגְעוּ בּוֹ:

**מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְצֻפִּין**. הָכִי קָאָמַר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין וְאוֹמְרִין שֶׁצְּרִיכִין טְבִילָה גַּם הֵם מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְצֻפִּין, דְּאִי לֹא הָווּ מְצֻפִּין יֵשׁ לְטַהֲרָן מִשּׁוּם כְּלֵי עֵץ הָעֲשׂוּיִין לְנַחַת. פֵּרוּשׁ אַחֵר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים דְּטַעֲמָא דְּאֵין צְרִיכִין טְבִילָה לְפִי שֶׁהֵם מְצֻפִּין זָהָב וּנְחֹשֶׁת וְצִפּוּיָן בָּטִיל לְגַבֵּיהֶן, וַהֲווּ כִּכְלֵי עֵץ הָעֲשׂוּיִין לְנַחַת שֶׁאֵינָן מְטַמְּאִין, וְלֹא פְּלִיגִי עַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא בְּטַעֲמָא דְּמִילְתָא בִּלְבַד, כְּדְּ פֵּרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם בְּהִלְכוֹת מְטַמְּאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב: